

Svenska S:t Mikael's FÖRSAMLINGSBLAD Nr 18, december 2008

*Kära systrar och bröder i Kristus!
Hjärtliga hälsningar inför jul och årsskifte.*

Det gångna året har varit speciellt, då vi fått fira 90 årsjubileum av den estländska självständigheten i tacksamhet för den frihet som Herren har givit. Nittio år tillbaka i tiden var så gott som alla medlemmar i kyrkan och alla kunde känna igen sig i apostelns ord "Alltså är ni inte längre gäster och främlingar utan medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj." (Ef. 2:19)

Trots att ondskans vindar har blåst över Estlands folk och kyrka, kan vi dock glädja oss åt ett fortsatt ökande antal döpta under de senaste åren, samtidigt som antalet konfirmationer och vigslar visar en stigande tendens. Detta visar i sin tur på att det finns familjer, där man på rätt sätt värdesätter livets gåva. Jag vill gärna tacka dig, som är ett syskon i tron och med dina böner och ditt offrande gör detta möjligt även i vår tid. Kyrkan kan i enlighet med Kristi ord vara världens salt i den mån hennes medlemmar tar lärjungaskapet på verkligt allvar.

Jag vill påminna om att jag har utlyst såväl det gångna som det kommande året som temaår, då vi får stanna upp inför dopets betydelse under överskriften: "Det nya livets källa." Varifrån annorstädes än från fädernas kyrka skulle det uppväxande släktet kunna få en rätt inriktning på livet och ett rent hjärta. Det av Kristus givna rätta andliga arvet, behövs lika mycket idag som någonsin tidigare i familjen, i skolan och i samhället. Det är vår mission att räcka det till alla.

Lucia 2008

I missionsbefallningen kallar Jesus oss att göra alla folk till lärjungar genom dop och undervisning (Matt. 28:18-19). Måtte det vara allas vår böneönskan, att vi skulle få leda någon till Guds rike, som ännu inte känner Livets väg; hjälpa honom eller henne att finna vägen till hembygdens kyrka, till Guds familj. I Jesus föddes Gud själv som ett människobarn, för att vi skulle kunna få bli Guds barn. Med Bibelns ord: ”Se, vilken kärlek Fadern har skänkt oss: att vi får kallas Guds barn, och det är vi också. Världen känner oss inte, därför att den inte har lärt känna honom.” (1 Joh. 3:1)

För vårt folks bestånd är det viktigt att det föds fler barn, men ännu viktigare är att fler blir Guds barn, systrar och bröder i Kristus, som lever i kärlek och gemenskap. Bed att du skall få en kristen vän att dela såväl glädje som sorg med, och att du i gudstjänsten skulle få känna att alla vi kristna hör samman som lemmar i samma kropp. Jag önskar dig ett välsignelserikt slut på det gamla året och allt gott inför det nya.

Vår Herres Jesu Kristi nåd, Guds kärlek och den helige Andes delaktighet vare med dig.

Andres Pöder
ärkebiskop

Julafton på Runö

Det är julafton på den lilla ön. Skogen står alldeles tyst och stilla, och snön ligger fridfull och vit över träd och tuvor. Spår efter hare och fågel snedda stigen. Det är tö, då och då lossnar en snöklump och faller tungt ned från en böjd gren. Skogen står stilla och väntar. Den väntar på julnattens budskap. om fridshälsningen till jorden. Skogen står stilla och lyssnar, den lyssnar förväntansfullt, men hör bara den entoniga sången från dyningarna efter sista stormen. Den minns bara oro och strid, den har i så gott minne mörka höststormar med kamp och fasansfull skräck. Nu väntar den julens ro med frid över all jorden, men får endast vågbruset till svar. "Var finns den?" undrar skogen. "Vågar jag tro, att den finns?"

Då kommer det plötsligt någon klivande i den djupa snön. Det är far, som är ute för att hugga julgran. Snön är djup, och far är trött, för han har varit långt utåt havs med näten redan i tidiga morgonen. Far är trött, det värker i armarna efter rodden, han är genomvåt av svett och snö, och han har skoskav på ena hälen. Men han går allt längre in i skogen, längre in där snön ligger ännu mera djup och tung. För han vet, att därinne växer den vackraste granen. Och den vackraste granen måste han ju ha till småkräken därhemma i stugan. Hur skulle det annars ta sig ut, den där skalliga, kanske, eller den, snedväxt och ojämn? Nej, längst inne vid kärret där växer den allra finaste, han hade nog sett den redan vid timmerkörningen i våras och allt sedan dess tänkt på den som barnens julgran. Och så kliver far vidare, lyfter de trötta fötterna högt och sjunker med dem djupt ned genom snön. Han ser så grå ut, far, så fattig och liten mitt i all den vita prakten, i den tysta skogen, som står och undrar, var julen finns.

Därhemma ligger mor på stuggolvet och skurar. Hon har träbyttan med hett vatten bredvid sig, så strör hon ut fin sand och gnor med björkriskvasten, så flisorna sticka upp i de gropiga golvplankorna. Bordet, träbänken och de två stolarna äro redan färdiga, de lysa rena och våta i det varma ljuset från eldbränderna på spiselhällen. Gammelmor, som skalar potatis, har krupit så nära elden som möjligt, och barnen sitta allvarliga och tysta uppradade i den höga tvåmansängen i hörnet.

De våga inte tala med mor än, för mor har så bråttom. De ha så svårt att vara stilla, de vänta på all härlighet, som nu nalkas i kvällen, men de våga inte fråga mor mera. Förresten, de veta, var mor lagt de mjuka vetelimporna och de fem kringlorna med socker på. De veta julklapparna, den lilla porslinsdockan och trähästen från Sverige, leksaker gömda sedan andra jular, de veta doften från de små ljusen, och hur härligt den gula halmen snart skall knastra på mors fina golv.

Och mor, hon skurar. Eldbränderna spraka och flamma, och då och då höres en skälvande, utsägligt förväntansfull suck från sängen där borta i hörnet. Mor hör den nog, sucken, hon förstår den nog också. Hon vet vilka förhoppningar som vila däri. Hon vet också, hur många av dem som måste grusas, och hur många som få leva i strålände, tacksamma barnaögon. Vid den tanken blir hon så glad, och björkriskvasten gnor allt fortare på det flisiga golvet. Mor tänker inte på att det är fattigt och slitet i stugan, hon har glömt, att hon inte fick sockret att räcka till vetebrödet, hon minns inte mera glädjen och prakten i världen utanför ön, där bortom havet på fastlandet. Hon känner bara försakelsens fröjd, fastän av fröjden visar hon litet och av försakelsen ännu mindre. Det är endast detta, att hon bär julen inom sig, hon liksom far, där han strävar hemåt, trött och våt och med den vackraste granen över axeln. Hon ser honom klampa förbi det lilla fyrkantiga fönstret, hon hör barnen jubla i sängen, och hon tänker på att snart kommer hennes glädjestund, då hon får stoppa en karamell i var och en av de små tiggande munnarna, då hon får skära tjocka skivor av vetelimpan och lägga i små utsträckta väntande händer. Hon vet, att hennes och fars fröjd inte kan bli större, än då de få se återspegligen av de två, tre ljusen bland dinglande vykort och papperstussar i granen sällsamt glänsa i blanka mörka barnaögon.

De båda, far och mor, i den lilla grå stugan, de bära julen inom sig, de ha förstått julens budskap. De veta, att det är inte den goda maten som gör julen, inte den garnerade skinkan, inte de svällande korvarna eller de läckra kakorna. De veta, att julen låter inte locka sig, inte ens av dyrbara julklappar, inte av all världens julgransglans. Julen kommer endast till den som förstår den, till den som fattar försakelsens fröjd.

Och när de små den kvällen trötta och nöjda krypa ned under den hemvävda rutiga filten, då drömma de lyckliga drömmar och le i sömnen mot mor, som böjer sig över dem en minut, innan hon stiger upp bredvid far, som redan sover i den höga sängen. Förrän hon somnar, ligger hon och ser mot den lilla rödgula lågan i fotogenlampan, som sitter i sin bleckhållare på den omålade väggen. Den lågan måste brinna den heliga julnatten ut, men mor tycker, den lyser så underligt i kväll. Den liksom vänder sig bort och döljer i halvmörker och skugga allt det fattiga därinne i stugan. Den liksom vill skyla de grova, svarta bjälkarna i taket, den hårda träbänken och de två slitna stolarna. Men den lyser milt över de ljusa barnhuvudena i bädden, över den gula halmen på golvet och över den lilla granen, som var den vackraste i hela skogen. Den lilla lågan visar bara på det bästa i kväll.

"Tack för att du vill hjälpa mig", säger mor. Så somnar hon, innan hon hinner tänka på något mer.

Men därute står skogen och lyssnar till vågbruset. Så får den se alla de små gula varma ljusen från de grå stugorna i byn, och skogen nickar sakta och tankfull för sig själv.

Den visste nog, var julen fanns.

Ett kapitel ur Adelaide Schantz bok Ön – några bilder från Runö. Finns att köpa i nytryck på kansliet liksom även J.W Gustafssons bok: Kyrkliga förhållanden bland svenskarna i Reval.

Från Estland till Dnjepr 226 år senare

Svenska S:t Mikael's församlings kyrkoråd brukar varje år ordna med en resa för medlemmarna, som ett tack för det arbete som gjorts under året.

Vi hade under en längre tid samtalat om att besöka Gammalsvenskby i Ukraina för att sammanträffa med de dagösvenskar som deporterades dit 1781-82. Under vintern hade vi hört att en del av de gamla hade dött, varför vi tyckte att vi inte kunde skjuta på besöket ytterligare, utan gjorde

slag i saken genom att den sjunde juni åka med flyg till Krim för att därifrån fortsätta med en minibuss till byn vid Dnjeprs strand. Vi bodde i olika familjer, och kunde glädja oss åt att vi kunde samtala på svenska med våra värdar. Vi hade i förväg gjort upp om att få hålla svensk gudstjänst i Gammalsvenskby på söndagen, men innan det hade vi planerat att delta i den tyska gudstjänsten i Schlangendorf, där det dock visade sig att den tyske prästen åkt till en konferens, varför undertecknad ombads att hålla även den tyska gudstjänsten. Svaret blev att det kunde nog kunde gå bra om de hade en tysk agenda, varpå den gamla damen förundrat utbrast: "kan ni inte det utantill". Hur som helst hittades till sist de erforderliga böckerna och gudstjänsten kunde börja med sång av en barnkör till toner från en skänkt synt. Gudstjänstens olika inpass på ukrainska från olika församlingsmedlemmar gjorde att det blev något mitt emellan församlingsafton och gudstjänst, men bristen i yttre ordning uppvägdes av församlingens hjärtliga deltagande. Efteråt berättade en äldre dam om deras livsöden, hur de under andra världskriget körts till Tyskland och där blivit kallade för ryska svin, och sedan av röda armén körts till Sibirien där de tilltalades som tyska fascister – om det ändå hade gått att ha rätt nationalitet på rätt ställe tillade hon sedan utan vare sig bitterhet eller självömkan. Tyska kyrkan var på ett föredömligt sätt restaurerad som ett ändamålsenligt Herrens tempel.

I kyrkan i Schlangendorf

Den gamla svenska helgedomen var kanske inte lika grundligt renoverad men desto mer utsmyckad med allahanda bilder och standar, som kanske inte hade ett så stort konstnärligt värde, och i förstone syntes tämligen främmande, men när man lyssnat till den lokale ortodoxe prästens hälsning och kände hans kärlek till den kyrka han tjänade i, så fick man en mer överseende syn på bristerna i den yttre skönheten. Efter vår gudstjänst fick vi också lyssna till sång av den lokala svenskykören av inte minst den även i Estland älskade psalmen Signa och bevara.

Gammalvenskykören

Besöket blev på allt sätt minnesrikt och glädjande var att det fanns så många barn i byn som hälsade på oss med ett glatt hej när vi möttes på gatan. Vi glädde oss vidare åt att inte se mer än en enda berusad person: En ryss, som först tiggde först pengar av oss. När vi inte ville stödja hans missbruk frågade han istället varifrån vi kom. Då en ryskkunnig sade ”Estland”, blev han mycket förargad för att vi inte är tacksamma för röda arméns befrielse under andra världskriget. Han skulle därför gå hem efter en bössa och skjuta oss alla på fläcken, men som tur var skulle nog hans druckna tillstånd omöjliggjort allt siktande. I vart fall blev vi bevarade för denna och andra faror och kunde efter en vecka återvända till Tallinn tacksamma och glada.

Patrik Göransson

2008 i och kring Svenska S:t Mikael

Vid påskens midnattsmässan fick församlingen fyra nya medlemmar, då konfirmanderna avlade sina löften vid altaret. En av de trogna äldre, Agnes Berg, har vi fått följa till den sista vilan på den svenska avdelningen av Rahumäe begravningsplats. På kyrkans gård har vi fått en sandlåda med mera tack vare en gåva från Einar Hamberg. Git Wirgin var även vänlig och tänkte på oss med en insamling vid sin födelsedag och för den gåvan skall det bli ramar till de två tavlor som saknar sådana i kyrkan. Nya ljusstakar har vi även fått till S:t Olofssalen tack vare en insamling vid Matti Maanas födelsedag. I Svenska S:t Mikaelskyrkan har vi även denna sommar, tack vare många frivilligas medverkan, kunnat hålla kyrkan öppen för besök och andakt. Nytt för i år var att även museet, tack vare projektanställda ungdomar, kunde vara öppet måndag till fredag under sommarmånaderna (2500 besökare) – övriga året är det nödvändigt att förhandsbeställa visningarna. Erland och Malle Björklund har även denna sommar gjort det möjligt med ett bredare gudstjänstutbud än vad som annars skulle var möjligt – tack för denna insats och välkomna åter. Den 28 september hade vi högtidligt firande av helige Mikaels dag tillsammans med vänförsamlingen från Hangö och samtidigt började vi med söndagskolan. I slutet av oktober kunde vi tack vare stöd från Johanniterorden i Sverige ordna hälsodagar för församlingens äldre. Den 6 november firade vi Gustav Adolfs vesper med Försvarets musikkår. Därefter följde samkväm med kaffe och Gustav Adolfsbakelser i St.Olafssalen. Vi har under hösten kunnat börja med konfirmandundervisningen för våra ungdomar. Tack vare inbjudan från vänförsamlingarna i Hangö och i Vårby Gård kan våra ungdomar få åka påkonfirmationslägr i Finland och Sverige. Nargökapellet har fått nya fönster och vi fortsätter förberedelserna för en EU-ansökan med vilken vi har haft mycket pappersarbete men vi hoppas att bidraget kommer så småningom.

*God Jul och Gott Nytt År
önskar Svenska S:t Mikaelsförsamling*

